

مروزی بر

تاریخ کامل ایران

از پیش از تاریخ تا عصر حاضر

«آینده از آن ملتی است که گذشته خود را

می‌شناسد.»

کتابی برای همه سنین، از ده ساله تا نود ساله

رحیم ظریف آبکنار

انتشارات

فهرست مطالب

- ۱۷..... جغرافیای ایران باستان
- ۱۸..... فلات ایران باستان
- ۱۹..... ایران پیش از تاریخ
- ۲۱..... نخستین ساکنان فلات ایران
- ۲۶..... آریان‌ها، شعبه‌ی ایرانی آن‌ها
- ۲۸..... آمدن آریان‌ها به فلات ایران
- ۳۰..... مذهب آریان‌ها و اخلاق آن‌ها
- ۳۱..... خانواده، طبقات، شکل حکومت
- ۳۴..... نظری به تاریخ سومر، بابل، آشور و عیلام
- ۳۴..... سومریان
- ۳۶..... آیین سومریان
- ۳۷..... تمدن سومریان
- ۳۸..... انقراض سومریان
- ۳۸..... اکدیان
- ۴۰..... دولت بابل

پادشاهی حمورابی ۴۱

دولت آشور ۴۱

دولت آشور قدیم ۴۳

دولت آشور میانه ۴۴

دولت آشور جدید ۴۵

تاریخ عیلام و جنگ‌های آن با آشور ۴۶

تاریخ گیل گمش ۴۷

انقراض عیلام (۶۴۵ ق.م.) ۴۸

تمدن عیلام ۴۹

انقراض آشور ۴۹

دولت کلدی ۵۱

شاهان ماد ۵۳

هووخشتر یا کیاکسار ۵۴

دولت لیدییه ۵۷

۳- آستیگ یا آزدی هاگ ۵۸

تمدن مادها ۵۹

پادشاهان هخامنشی ۶۳

کوروش بزرگ (۵۵۹-۵۲۹ ق.م.) ۶۴

کمبوجیه (۵۲۹-۵۲۲ ق.م.) ۶۶

داریوش بزرگ (۵۲۲-۴۸۶ ق.م.) ۶۸

خشایار شاه (۴۸۶-۴۶۶ ق.م.) ۷۲

اردشیر اول (۴۶۶-۴۲۴ ق.م.) ۷۳

داریوش دوم (۴۲۴-۴۰۴ ق.م.) ۷۶

اردشیر دوم (۴۰۴-۳۵۸ ق.م.) ۷۶

اردشیر سوم (۳۵۸-۳۳۸ ق.م.) ۷۷

داریوش سوم (۳۳۸-۳۳۰ ق.م.) ۷۸

حمله اسکندر به ایران و انقراض سلسله هخامنشی (۳۳۵-۳۲۳ ق.م.) ۷۸

دوران سلوکیان (۳۱۲-۲۵۱ ق.م.) ۸۰

پادشاهان اشکانیان (۲۵۰ ق.م. - ۲۲۴ م.) ۸۳

اشک اول (۲۵۰-۲۴۷ ق.م.) ۸۵

تیرداد اول و اردوان اول (۱۹۶-۲۴۷ ق.م.) ۸۶

فرهاد اول و مهرداد اول (۱۳۶-۱۷۴ ق.م.) ۸۷

فرهاد دوم و مهرداد دوم (۸۶-۱۲۷ ق.م.) ۸۷

سلطنت فرهاد سوم تا اردوان سوم (۴۰ م. - ۶۹ ق.م.) ۸۸

سلطنت بلاش اول تا اردوان پنجم (۲۲۴-۵۱ م.) ۹۱

قیام اردشیر و انقراض دولت اشکانی ۹۴

پادشاهان ساسانیان ۹۷

اردشیر بابکان (۲۴۱-۲۲۴ م.) ۱۰۰

شاپور اول (۲۷۲-۲۴۱ م.) ۱۰۱

مانی ۱۰۳

سلطنت هرمز اول و بهرام اول (۲۷۶-۲۷۲ م.) ۱۰۵

- خلفای پس از عمرو و انقراض سلسله صفاریان (۲۸۷-۲۹۸ هـ) ۱۵۶
- سلسله سامانیان (۲۷۹-۳۸۹ هـ) ۱۵۷
- امیراسماعیل (۲۷۹-۲۹۵ هـ) ۱۵۸
- احمد (۲۹۵-۳۰۱ هـ) ۱۵۹
- نصر (۳۰۱-۳۳۱ هـ) ۱۵۹
- سلطنت عبدالملک تا انقراض سلسله سامانیان (۳۴۳-۳۸۹ هـ) ۱۶۰
- سلسله دیلمیان (آل بویه) (۳۲۰-۴۴۷ هـ) ۱۶۱
- علی عمادالدوله (۳۲۰-۳۳۸ هـ) ۱۶۱
- عضدالدوله (۳۳۸-۳۷۲ هـ) ۱۶۲
- مجدالدوله (۳۸۷-۴۲۰ هـ) ۱۶۳
- سلسله غزنویان (۳۵۱-۵۸۲ هـ) ۱۶۵
- سلطان محمود غزنوی (۳۸۷-۴۲۱ هـ) ۱۶۷
- سلطان مسعود غزنوی (۴۲۱-۴۳۲ هـ) ۱۶۸
- سلسله سلجوقیان (۴۲۹-۵۹۰ هـ) ۱۷۱
- طغرل سلجوقی (۴۲۹-۴۵۵ هـ) ۱۷۲
- آلب ارسلان (۴۵۵-۴۶۵ هـ) ۱۷۳
- جلال الدین ملک شاه سلجوقی (۴۶۵-۴۸۵ هـ) ۱۷۴
- سلطان سنجر (۵۱۱-۵۵۲ هـ) ۱۷۵
- سلسله اتابکان (۵۴۱-۶۸۴ هـ) ۱۷۷
- اتابکان فارس (۵۴۳-۶۸۴ هـ) ۱۷۸

- سلسله خوارزمشاهیان (۶۲۸-۴۹۰ هـ) ۱۷۹
- اتسز (۵۵۱-۵۲۲ هـ) ۱۷۹
- ایل ارسلان (۵۶۷-۵۵۱ هـ) ۱۸۰
- تکش (۵۶۸-۵۹۶ هـ) ۱۸۰
- علاءالدین محمود خوارزمشاه (۶۱۸-۵۹۶ هـ) ۱۸۱
- علل حمله مغول و انقراض خوارزمشاهیان ۱۸۲
- سرانجام سلسله خوارزمشاهیان ۱۸۵
- از مغول تا صفویه (۷۵۶-۶۵۶ هـ) ۱۸۵
- هولاکوخان مغول (۶۶۳-۶۵۱ هـ) ۱۸۶
- اباقاخان (۶۸۰-۶۶۳ هـ) ۱۸۷
- تکودار احمد (۶۸۳-۶۸۱ هـ) ۱۸۷
- ارغون خان (۶۹۰-۶۸۳ هـ) ۱۸۸
- گیخاتو (۶۴۹-۶۹۰ هـ) ۱۸۸
- بایبدو (۶۹۴ هـ) ۱۸۹
- غازان خان (۷۰۳-۶۹۴ هـ) ۱۸۹
- اولجایتو و دیگر ایلخانان (۷۵۶-۷۰۳ هـ) ۱۸۹
- پادشاهان بین مغول و تیمور ۱۹۰
- آل جلایر یا ایلکانیان (۸۱۴-۷۳۶ هـ) ۱۹۱
- چوپانیان (۷۵۹-۷۳۸ هـ) ۱۹۱
- آل مظفر (مظفریان) (۷۹۵-۷۶۰ هـ) ۱۹۲
- سرانجام آل مظفر ۱۹۳
- سربداران (۷۸۳-۷۳۷ هـ) ۱۹۳

جغرافیای ایران باستان

در گذشته برخی از پادشاهان پیشدادی خود را پادشاه هفت کشور دانسته و مدعی بودند که هفت کشور تحت کنترل و فرمانروایی آنها قرار داشته است، در کتاب اوستا به دفعات از هفت کشور یاد شده است. طبق داستان‌های کهن هند و ایرانی، دو روایت اصلی درباره‌ی تقسیم زمین وجود دارد. به موجب یکی از این دو روایت، زمین به سه منطقه یا سه طبقه تقسیم شده است و بنا به روایت دیگر، به هفت کشور تقسیم شده است و این شکل قدیمی، در کتاب اوستا به شکل هفت کشور قید شده است.

شاید نخستین اثری که در باب تقسیم زمین به سه طبقه به دست آمده است در زمان جمشید می‌باشد، که سه بار در روی زمین به وجود آمده است و مسلماً هر وقت که مهاجرتی روی داده است، سرزمین مورد سکونت را به نامی جدید خوانده‌اند. هندیان باستان در مورد تقسیم زمین بر همین عقیده بودند و بنابراین به نظر می‌رسد که این تقسیم، میراث مشترک هند و ایران بوده باشد.

پیدایش تقسیم زمین به هفت منطقه، روایتی بسیار کهن است. در زبان سانسکریت نیز اصطلاح هفت کشور به همین شکل آمده است. بنا بر روایات مختلفی که در ادبیات پارسیان وجود دارد، هفت کشور مورد بحث عبارت از سرزمین‌هایی است که به سبب وجود دریا‌هایی که در میانشان حایل است، و رفت و آمد بین آنها به دشواری صورت می‌گیرد. در اوستا نام هفت کشور آمده است.